

Mariusz Zaruski – kalendarium

31 stycznia 1867 r. - urodził się w Dumanowie na Podolu.

1885 - po zdaniu matury wyjechał na studia matematyczno-fizyczne do Uniwersytetu w Odessie.

Za działalność patriotyczną został zesłany w **1894** roku do Archangielska, gdzie ukończył Szkołę Morską z tytułem Szturmana Żeglugi Wielkiej.

Po odbyciu kary zsyłki powrócił na dwa lata do Odessy, gdzie ożenił się z **Izabelą Kietlińską**. Następnie pojechał do Krakowa (**1901–1906**), gdzie ukończył malarstwo na Akademii Sztuk Pięknych.

Z powodu złego stanu zdrowia żony przeniósł się (**1907**) do Zakopanego. Tam natychmiast zajął się turystyką górską i taternictwem. Wytyczał szlaki turystyczne w Tatrach, szkolił przewodników i działał w TOPR – był inicjatorem powstania tej organizacji w 1909 roku (zwanej wówczas Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym), autorem ślubowania ratowników, regulaminu Pogotowia i jej pierwszym naczelnikiem.

W Zakopanem zastała go I wojna światowa. Wstąpił do Legionów, pociągając swoim przykładem wiele osób, w tym górali z TOPR, którzy przyzwyczaili się widzieć w nim swojego przewodnika.

20 sierpnia 1914 r. - wstąpił do Pierwszego Pułku Ułanów, stając się kawalerzystą.

21 lipca 1917 r. - objął dowództwo 1. Pułku Ułanów.

1 października 1917 r. - został aresztowany przez władze austriackie z powodu odmowy złożenia przysięgi na wierność Państwu Centralnym. Za ten czyn uzyskał Krzyż Niepodległości.

19 lutego 1919 r. - Marszałek Józef Piłsudski mianował Mariusza Zaruskiego dowódcą 11. Pułku Ułanów.

10 lipca 1919 r. - Pułk Ułanów został wysłany na front rosyjski, a następnie białoruski. Po kilku miesiącach walk Mariusz Zaruski został pięciokrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych.

12 października 1922 r. - został mianowany dowódcą 23. Pułku Ułanów Grodzieńskich.

8 lutego 1923 r. - został powołany na stanowisko generalnego adiutanta Prezydenta RP Stanisława Wojciechowskiego.

15 sierpnia 1923 r. - awansował do stopnia generała brygady.

30 kwietnia 1926 roku został przeniesiony w stan spoczynku

30 marca 1928 r. - Generał Mariusz Zaruski został pierwszym członkiem honorowym Yacht Klubu Polski.

Był faktycznym twórcą Komitetu Floty Narodowej (będącego do tej pory tylko niezrealizowaną, zapomnianą uchwałą sejmową), z którego składek kupiono m.in. żaglowiec „Dar Pomorza”.

30 lipca 1930 r. - W Jastarni rozpoczął się pierwszy kurs żeglarski dla młodzieży z całej Polski, w którym uczestniczyło 40 żeglarzy. Szefem kursu był generał Mariusz Zaruski. Drugi kurs rozpoczął się 5 sierpnia.

Zaruski znany był z powiedzenia, że „w twardym trudzie żeglarskim hartują się charaktery”. Realizując tę myśl, objął w **1935** funkcję kapitana na szkunerze, który pierwotnie nazwano „Harcerz”, a który na życzenie generała przemianowano na „Zawisza Czarny”.

W tym czasie Zaruski zwyciężył w wyborach na prezesa Polskiego Związku Żeglarskiego.

Zaruski bardzo szybko zyskał duże uznanie w kręgach żeglarskich. Na jachcie „Zawisza” był już otaczany tak wielkim szacunkiem, że pomimo jego nalegań, aby tytułować go kapitanem, młodzież powszechnie zwracała się do niego „panie generale”.

2 lutego 1935 r. - W Warszawie obradowała VI Konferencja Żeglarska z udziałem 250 delegatów z całego kraju. Mariusz Zaruski został uhonorowany najwyższą odznaką harcerską „Odznaką wdzięczności” z harcerską swastyką.

27 czerwca 1936 r. - Podczas uroczystości inaugurujących Święto Morza w Warszawie na Placu Piłsudskiego Bronisław Miazgowski wręczył Mariuszowi Zaruskiemu banderę dla „Zawiszy Czarnej” ufundowaną przez miasto stołeczne Warszawa.

Ostatni rejs na „Zawiszy Czarnej” Zaruski kończył w **1939** roku. Generał świadomie zwlekał z wyruszeniem w przygotowany na sierpień 1939 kolejny rejs. Wierny swym zasadom, postanowił nie opuszczać ojczyzny w potrzebie, choć mógł uratować i siebie, i załogę, i statek.

Od **września 1939** roku 74-letni wówczas generał ukrywał się we Lwowie, używając fałszywych dokumentów na nazwisko Sidorowicz. Został aresztowany przez lwowskie NKWD w 1940

8 kwietnia 1941 r. - Generał Mariusz Zaruski zmarł, w wieku 72 lat, w chersońskim więzieniu.

W roku **1997** Mariusza Zaruskiego odznaczono pośmiertnie Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski. W tym samym roku – 11 listopada – z inicjatywy Witolda Bublewskiego i noszącej imię gen. Zaruskiego Małopolskiej Chorągwi Żeglarskiej ZHP sprowadzono do Polski i złożono na Starym Cmentarzu w Zakopanem urnę z ziemią, pobraną z 10 miejsc z cmentarza w Chersoniu (dokładne miejsce pochówku nie jest znane). W kwietniu 2001 roku, w 60. rocznicę śmierci generała, Witold Bublewski zorganizował symboliczny morski pogrzeb. Ziemia z prochami Mariusza Zaruskiego została wysypana z pokładu STS Generał Zaruski do wody w Zatoce Gdańskiej, na podejściu do Gdyni – macierzystego portu „Zawiszy Czarnej”.